

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

בס"ד, יום ג' פרשת משפטים, כ"ג שבט תשפ"ב

גיליון מס' 341

דבר העורך

אתגר ללא הפסקה

רגישים לגלוטן מתמודדים עם אתגר תמידי ללא הפסקה, במיוחד כאשר הם משתתפים בשמחות ואירועים סביב שולחנות ערוכים, והם צריכים להימנע מאכילת כל מיני מטעמים

מגוונים. דרגות הרגישות משתנות מאדם לאדם, יש רגישים לגלוטן שטעימת מאכלים המכילים גלוטן עלולה להביא אותם לסכנת חיים, ויש שהאכילה גורמת להם הפרעות קשב וריכוז, ויש רגישות נמוכה שגורמת רק כאבי בטן ובחילות, הצד השווה שבהם, שלפני כל טעימה צריכים לוודא שהמאכל אינו מכיל גלוטן.

בשנים האחרונות המודעות לרגישות לגלוטן התרחבה, וקימת תעשייה ענפה של ייצור קמחים, מאפים, ומאכלים נטולי גלוטן. הנמנעים באופן תמידי מאכילת גלוטן, נקלעים דבר יום ביומו לשאלות הלכתיות רבות, בהלכות ברכות, נטילת ידים, קידוש, סעודת שבת, מצה בפסח, סוכה, ועוד. פעמים רבות הם מגיעים למצב שמוגדר בהלכה כ'שעת הדחק'.

מעניין לציין, שכבר לפני יותר מ-100 שנה, כתב מו"ז הג"ר עקיבה יוסף שלזינגר זצ"ל (שו"ת רבי עקיבה יוסף חלק א סימן קלב) על האפשרות להוציא את הקראכמאל (גלוטן) מקמח החיטה, ודן מהי ברכתו הראויה של מאפה מקמח ללא גלוטן, והסיק למעשה שברכתו 'מוזנות' כיון שנעשו מחיטים ותמונת פת עליהם ורק שהשתנו הרבה מתואר לחם.

וכתב המגיה (שם אות א), ולפלא שבזמנו ידעו כבר הסוד להוציא הגלוטן מהחטים, ואפשר שבזמנו היה הלחם הזה משונה מאוד ולא היה דומה לחם רגיל, אבל בזמננו הוא יותר דומה לחם, ואולי יש לחלק לפי זה לענין הברכה וצ"ע.

ברכת התורה
עקיבה יוסף לוי

נושא הגיליון

'קביעות סעודה ללא גלוטן'

וקראת לשבת עונג

תקציר: סדרת הגיליונות בנושא 'מאכלים לרגישי גלוטן', הגיליון הראשון (מספר 339), ברכה ראשונה ואחרונה על אכילת לחם ללא גלוטן. הגיליון השני (מספר 340) שיעור האכילה מלחם ללא גלוטן כדי להתחייב ב'ברכת המזון'. הגיליון הנוכחי (מספר 341) כיצד מקיימים את ההלכה של 'קידוש במקום סעודה' רגישי גלוטן שאין יכולים לאכול פת. הגיליון הבא (מספר 342) מצות לפסח לרגישי גלוטן משיבולת שועל / כוסמין.

רגישי גלוטן: מצוי אנשים רגישי גלוטן, צליאק, חולי מעיים, בעלי דיאטה מיוחדת, שאינם יכולים לאכול לחם שמכיל גלוטן, או שלא יכולים לאכול את כל סוגי הפת, ומצוי בהם הרבה שאלות, כגון: כיצד יקיימו את הדין של קידוש במקום סעודה בסעודות שבת ויום טוב, חיוב ג' סעודות בשבת וב' סעודות ביום טוב, האם אפשר לברך שבע ברכות כשהחתן והכלה לא אוכלים פת, האם מותר להמשיך לאכול בסעודה שלישית אחרי השקיעה, במיוחד כאשר כרוך בכך אי נעימות כגון בחתן וכלה שיביחנו בכך המחותרים והמוזמנים.

ואם נחשב קביעות, האם מותר לרגישי גלוטן לאכול את מאכלו כאשר הגיע זמן תפילת מנחה ומערב, או לא. האם פת מקמח אורז וכדומה פוטר את שאר המאכלים, או לא.

שיעורי 'הילכתא' חדשים שניתן להשיג במערכת.

בבני ברק; ב'נושאי ריבתי המצויים' מפי הג"ר משה שאול קליין שליט"א, והג"ר פנחס וינד שליט"א.

בירושלים; בנושא 'רגישות לגלוטן בהלכה' מפי הג"ר דוד שרייבר שליט"א. בנושא 'גזיה וכתבי הקודש' מפי הג"ר יחזקאל פיינהנדלר שליט"א.

מערכת 'הילכתא' מברכת את
הג"ר יהודה דוד רוטמן שליט"א לרגל שמחת
נישואי בנו החתן הבה"ח יואל יעקב הי"ו
מבחירי ישיבת פוניבז' עב"ג בת הג"ר אשר רב
קוגל שליט"א בשעה טובה ומוצלחת
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

מולינו / שיבולת שועל / כוסמין: מי שאוכל נתימך מ'מולינו' לשיטת רוב הפוסקים (הובא בגיליון 339) ברכתו 'מוציא לברכת המזון' וממילא נחשב בקיעות סעודה. ולשיטת הסוברים שברכתו 'מזונות' ועל המחיה, דינו קבוע סעודה על פת, הבאה בשנין. ולשיטת הסוברים שברכתו

'שהכל', לא להסתפק לגבי קידוש במקום סעודה וכדלהלן. שיעור האכילה, לחלק מהפוסקים (הובא בגיליון 340) מספיק שיעור אחד כמו בקמח חיטה רגיל, ויש שהחמירו שצריך שיעור כפול. אם אוכל פת משיבולת שועל ללא גלוטן, או כוסמין שהוא פחות בעייתי לרגיש גלוטן בדירוג נמוך, ודאי שברכתו 'המוציא לברכת המזון'. ועיקר השאלה באדם שאין לו אפשרות לאכול פת מקמח מולינו / שיבולת שועל / כוסמין.

פסח וסוכות: יסוד השאלה קיים גם לאדם רגיל בימי הפסח, אך לקיים קידוש במקום סעודה כאשר הוא רוצה לעשות קידוש לפני הסעודה בלי נטילת ידים לסעודה, והשאלה האם רשאי לקדש ולאכול קוגל תפוחי אדמה וכדומה. והנהגים לאכול מצה שרויה, יש להם עוגות מזונות, אבל הנהגים להחמיר בשרויה אין להם אפילו עוגות מזונות. שאלה דומה בהלכות סוכה, האם רגיש גלוטן מקיים מצות ישיבה בסוכה על ידי אכילת המאכלים שלו. והאם מותר לו לאכול חוץ לסוכה מאכלים אלו.

1. קידוש במקום סעודה

איסור טעימה קודם קידוש: מבואר בגמ' (פסחים דף קא.), ונפסק בשו"ע (סימן רעג סעיף א), ובמשנ"ב (ס"ק א), שצריך שיהיה קידוש במקום סעודה, ובכדי לצאת ידי חובת קידוש, צריך לאכול את הסעודה תכף אחרי קידוש ובאותו מקום. ונלמד מהפוסק (ישעיהו פרק חג פסוק יא) וְקִרְבַּתְּ לַשֶּׁבֶת עִנְךָ במקום עונג שהוא הסעודה, שם תהא הקריאה של קידוש. ומבואר בשו"ע (סימן רעא סעיף ד) שמדרבנן אסור לטעום כלום קודם קידוש ואפילו מים. ומבואר במשנ"ב (סימן רפט ס"ק ז) שצריך טעימה היינו משעת חיוב קידוש, שהוא בזמן הסעודה.

פת, מיני תרנג'א, יין, פירות: תמצית הדינים המבוארים בשו"ע ובמשנ"ב (סימן רעג סעיף ה), בגדר הדין של אין קידוש אלא במקום סעודה, שאם אכל חזית ממחשת מיני דגן יצא ידי סעודה ויש מקילים שמספיק לשתות רביעית יין, בנוסף לכוס יין של קידוש, ויש מקילים שמספיק בשתיית רביעית יין של כוס הקידוש עצמו. ושכר ושאר משקין לא מועיל.

ובקידוש של שחרית, אם אין לו הרבה יין, אפשר להקל שמספיק רביעית יין, אבל בקידוש של לילה לא כדאי להקל אפילו עם שתיית רביעית יין לומר שייקרא סעודה, ומיני פירות אפילו אכל מהם הרבה לא נחשב סעודה. ומי שילבו חלש קצת ואין לו מני מזונות לאכול, רשאי לסמוך על המחמשים שגם פירות מועיל בסעודת שחרית, אבל בסעודת הלילה אין לסמוך על זה, כי כמה ראשונים חולקים שיש נחשב סעודה, ואפילו רביעית יין מועיל רק בשעת הדחק. והגר"א (ביאור הלכה ד"ה כתבו) היה מקדש בקמח סעודת פת.

מיץ ענבים מועיל: לפי השיטות שאפשר לצאת ידי חובת קידוש במקום סעודה בשתיית יין, נחלקו הפוסקים מה דין מיץ ענבים לענין זה. לדעת הגר"ח ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני שבת חלק ד פרק פה ס"ק יא אות ב עמוד ק), והגר"ר שלמה זלמן אויערברג זצ"ל (שלחן שלמה סימן רעג הערה ז), והגר"ר בצלאל שטרן זצ"ל (שו"ת בצל החכמה חלק ד סימן קלז), והגר"ר אלתר אליהו רובינשטיין זצ"ל (מגדנות אליהו חלק א סימן קמא),

והגר"ר חיים יוסף דוד ווייס שליט"א (שו"ת ויען סוד חלק ג סימן יח), מיץ ענבים דינו כיון דמסעוד קידוש, ויוצאים בו ידי חובת קידוש במקום סעודה. ויש שהוסיפו, כיון שמבואר בשו"ע (סימן רעא סעיף ב) שסוחט אדם אשכול ענבים מקדש עליו, ולא מצאנו בפוסקים שלענין קידוש במקום סעודה אינו מועיל, מכיון שהוא יוצא וברכתו 'הגפן רמעינו שלוש', אין לנו לחלק ולומר שאינו בכלל מסעוד סעידי.

מיץ ענבים אינו מועיל: ולדעת הגר"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (מבית לוי קובץ ז עמוד מט) מיץ ענבים לא נחשב כיון לענין קידוש במקום סעודה.

ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (הלכות שבת בשבת חלק א פרק ז סעיף מא עמוד תח טז הערה 73*75, תל תלפיות קובץ סו עמוד ג) יין מועיל לקידוש במקום סעודה, ולא מיץ ענבים שאינו כיון אלא כמי פירות, ומכל מקום בחולה צליאק שאי אפשר לו יקח מיץ ענבים, ויקבע עליו לשם סעודה, כי זהו הסעודה והעונג שלו. ויש אומרים בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל (שבות יצחק חלק ד פסח פרק יב עמוד קצז) שמיץ ענבים דינו כענבים ולא כיון, ואין יוצאים בו ידי קידוש במקום סעודה.

2. מאכלים חשובים

תמרים: מבואר בגמ' (כתובות דף י'): תמרי משחנן, משבחן, משלשן, מאשרין, ולא מפגנן. ונחלקו הפוסקים בדין תמרים לגבי קידוש, לדעת הפרי מגדים (אשל אברהם סימן רעג ס"ק יא) אכילת תמרים נחשבת כקידוש במקום סעודה כיון שזמנים, כפי שנפסק במגן אברהם (סימן רח ס"ק כה) שתמרים 'סעדי וזייני', ולכן אם אין יכול לשתות רביעית יין נוספת יאכל תמרים. ונחלק עליו התוספת שבת (סימן רעג ס"ק טו), וכן הביאו בכף החיים (סימן רעג ס"ק מב), ובדעת תורה למהרש"ם (סימן רעג סעיף ה), ובחזון עובדיה (שבת חלק ב עמוד קמא אות ז), שתמרים 'זייני ולא סעדי', ואי אפשר לקיים בתמרים (סימן רעג סעיף ה), ולדברי התוספת שבת, דברי המגן אברהם שתמרים סועד הלב הוא טעות סופר, שלא מצינו כן בשום מקום. ודייק הכף החיים מלשון השו"ע 'אבל פירות לא, משמע שכל מיני פירות לא נחשב סעודה.

מאכל משבחן: כתב היעב"ץ (הגהות יעב"ץ פסחים קיד). מור וקצינה סימן רעא) מי שאין לו פת, אלא רק מאכלים המשביעים, מקדש עליהם. וכן חולה שלא יכול לאכול לחם, יקדש על מאכלו שטוב לו, כי לחמו הוא שכל דבר הסועד את האדם נקרא לחם.

וכתב הגר"ח משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה או"ח חלק ד סימן מ אות כה) שבדרי היעב"ץ הוא חידוש גדול שלא מצינו כדבריו בשום ספר מספרי רבותינו, ורק לגבי איסור אכילה לפני קידוש מצאנו שהשבת קובעת, אבל לא מצאנו מועיל לקידוש במקום סעודה, ונטה לומר שבדרי היעב"ץ תלמיד טועה כתבו, כי היעב"ץ עצמו לא הזכיר למעשה בסידורו בהלכות קידוש. ולכן מסיק שעדיף לאכול בלי קידוש מאשר לקדש על שאר מאכלים, מכיון שאינו גזרו להתענות בשבת כשאין לו על מה לקדש.

וכתב המגיה למור וקצינה (שם הערה 6), שהאגרות משה לא ראה שהיעב"ץ כתבו רובו התיקון והשמטות למור וקצינה. ועוד ציין המגיה לשו"ת רב אברהם בן הרמב"ם (סימן פח) בתשובה לאנשי תימן שאין להם לחם ויין.

ציורי הרופאים: העיד הגר"ח קנייבסקי שליט"א שהורה

רביעית אחת של יין.

מאיךר לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (וישמע משה חלק א עמוד קד) והג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א (ווי העמודים קובץ נה עמוד סו) עדיף לשתות יין, כי זה ודאי נחשב סעודה לגבי הקידוש, ואם אינו יכול לשתות יין, עדיף שיקבע סעודה על מה שהוא יכול לאכול, כגון בשר ואורז ופירות וכדומה, ואם הוא יכול לאכול רק פירות וירקות, כלפיו זה נחשב סעודה.

קידוש ביום שבת: בקידוש בשבת בבוקר, עדיף שישתה רביעית של יין, בנוסף ליין של הקידוש, ואם יוצא מאדם אחר ידי חובת קידוש, מספיק לשתות רביעית אחת, ואם קשה לו לשתות יאכל את מה שהוא רגיל לשבוע ממנו, ואם גם את זה אינו יכול, יאכל ירקות או פירות (צליאק בהלכה עמוד לו).

4. סעודה שלישית

שקיעת החמה: מבואר בגמ' (פסחים דף קה), ונפסק בשו"ע (סימן רצט סעיף א), שאם התחיל סעודה שלישית מבעוד יום, רשאי להמשיך בסעודה באכילה ושתיה גם אחרי השקיעה, ואם היה באמצע שתיה בלבד, צריך להפסיק כשחשיכה. וביאר הרשב"ם (שם ד"ה והני מילי) שאם שתה צריך להפסיק מלשתות משחשיכה, משום שהשתיה היא לא דבר חשוב, וצריך להפסיק ולעשות הבלדה. וכעין זה מבואר בתוס' (שם ד"ה אבל) ששתיה בלי סעודה אין בה קביעות, ולכן צריך להפסיק.

וכתב בערוך השולחן (סימן רצט סעיף ה) שאם אוכלים מיני מזונות אינו נחשב קביעות וצריכים להפסיק, כי אם היה קביעות, האוכלים היו נוטלים ידים ומברכים המוציא, וכיון שאכלו רק מזונות הוא סעודת עראי וצריכים להפסיק משחשיכה. וכעין זה צידד הגרש"ז איוערבך זצ"ל (שמירת שבת פרק טו הערה מז) שהאוכל מזונות ולא נטל לידיו, מוכח שלא קבע סעודה עליו. ולדעת האור לציון (חלק ב פרק כב תשובה ח) של חללק, שבמזונות מותר להמשיך לאכול, ובפירות צריך להפסיק לאכול משחשיכה.

ולדעת הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן לו) האוכל בסעודה שלישית רק מיני תרגימא, על פי דיוק לשון הלבוש נראה שאינו צריך להפסיק באכילה, כי הוא קבע סעודה לכבוד שבת, והשבת נמשכת עם הקביעות שלו, וכיון שהוא רוצה לשתות ידי סעודה שלישית במיני תרגימא, נחשב סעודת שבת ושייך לומר כאן כדברי הלבוש, שהשבת נמשכת עם קביעותו.

ולגבי רגישי גלוטן שאין קובעים סעודתם על פת בסעודה שלישית, והשאלה מתבקשת האם צריכים להפסיק לאכול משחשיכה, או שמתרים לאכול גם אחרי השקיעה, ודנו בזה הפוסקים, לדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל והגר"ח קנייבסקי שליט"א (צליאק בהלכה עמוד מב הערה 143) והג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א (ווי העמודים קובץ נה עמוד סו), והג"ר יצחק מרדכי רובין שליט"א (היכלא קובץ ח עמוד רכ), כאשר אוכלים עם שרגילים תמיד לקבוע עליו סעודה כמו פריכות אורז, וירקות, ושאר מאכלים, רשאים להמשיך ולאכול אחרי השקיעה ככל אדם שקבע סעודתו על פת.

אולם לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (צליאק בהלכה עמוד מב והערה 144) מותר להמשיך את הסעודה רק בזמן של בית השמשות. כמבואר בט"ז ובשו"ע הרב (סימן רצט ס"ק ב), ובחיי אדם ובביאור הלכה (סימן רצט ד"ה משתשן) ובשער הציון (ס"ק ב) שאפילו להתחיל סעודה שלישית בספק חשיכה, קל הוא יותר מתחשך.

החזו"א (מעשה איש חלק ה עמוד צא, ארחות רבינו חלק א עמוד קיה, חוט שני שבת חלק ד עמוד צח, דרך שיחה עמוד רנז, ווי העמודים קובץ ל עמוד לד) להג"ר משה סולובייצ'יק זצ"ל כאשר הרופאים ציוו עליו שלא יאכל כלום חוץ מירקות, שהוא איש בקידוש, והירקות הם מזונות נחשב לקידוש במקום סעודה.

והוסיף בנו (בהוראה לרבני הילכתא) של הג"ר משה, ששמע מאביו כי החזו"א הוסיף לו שאפילו אדם שרק שותה תה, זה הקביעות סעודה שלו ונחשב קידוש במקום סעודה. **ובמעשה איש** (שם) מוסיף בסוגריים שהחזון איש הורה שישמע קידוש מאחר, ובשאר המקורות לא מובאת הוראה זו, וכן לפי כמה עדויות (לרבני הילכתא) הגר"ח קנייבסקי והג"ר משה סולובייצ'יק סיפרו את המעשה של החזו"א בלי ההוספה שישמע קידוש מאחר. ואמר הג"ר יהודה אריה דינר שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא) שכך הוא מורה למעשה לרגשי גלוטן, שיכולים לקדש ולאכול את המאכלים שרגילים לאכול כל השבוע שברכתם 'שהכל', ולקיים בזה דין 'קידוש במקום סעודה'.

וביאר הג"ר דוד שרייבר שליט"א (בשיעור 'הילכתא' יום ה' פרשת יתרו תשפ"ב) במתק לשונו, שדברי המש"ב שאכילת פירות מועלת רק בשעת הדחק, היינו רק באדם רגיל שיכול לאכול פת ואירע לו שאין מצוי לו פת, אבל המש"ב לא יזכר על אדם שהרופאים אסרו עליו אכילת פת, ועל כך הורה החזו"א שנחשב קידוש במקום סעודה, ולא מצאנו מי שחילוק בדבר.

3. מה יעשו רגישי גלוטן?

פת מולינו: לגבי רגישי גלוטן מוגדר כשעת הדחק, ויש כמה דרוגות בסוג המאכל שיאכלו לקידוש במקום סעודה. לדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (צליאק בהלכה עמוד כט) והג"ר יצחק מרדכי הכהן רובין שליט"א (היכלא גיליון ח עמוד רכ) עדיף לאכול בסעודה מאפה מקמח תירס למרות שברכתו 'שהכל', כי יש לו קצת מעלה של פת, כיון שהוא עשוי בצורת לחם ויש לו 'תוריתא דנהמא'.

קמח מולינו: ולדעת הג"ר מאיר סירוטה שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא) מצד 'קידוש במקום סעודה' ישנה רביעית יין בנוסף ליין של הקידוש, ומנומל לכך גם מיץ ענבים שדינו כמו יין. ולא מספיק פירות וירקות כאשר יכול לשתות יין. וכיון שבזמננו מצוי לקנות קמח מולינו, למרות שמחירו יקר, מחויב אדם לקנותו מצד דין 'סעודת שבת'.

וכן לדעת הג"ר יצחק מרדכי הכהן רובין שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא) אם יש בנמצא להשיג קמח שברכתו המוציא ואין השימוש בו מזיק לבריאותו כלל, מחויב אדם לקנותו ולעשות ממנו לחות לשתת למרות שמחירו יקר יותר מקמחים אחרים, כשם שמחויב להוציא כסף לקנות יין לקידוש.

ולדעת כמה מגדולי הוראה שליט"א יש להסתפק האם מחויב לקנות קמח מולינו שהוא יקר באופן משמעותי משאר קמחים (14.9 לחצי קילו בחנות זולה), ולדעתם למעשה לא ברור שחייב.

קידוש בליל שבת: לדעת הגר"ח קנייבסקי שליט"א (צליאק בהלכה עמוד כט) על פי דברי החזון איש, עדיף לקדש על האוכל שהוא עיקר הסעודה שלו, כגון דגים או בשר, מאשר לקדש על יין, כיון שבין יין מחלוקת האם הוא נחשב סעודה, ואם אינו אוכל מאכלים אלו, ישנה רביעית יין בנוסף לרביעית יין של הקידוש, ואם שומע קידוש מאדם אחר מספיק שישתה

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מהי הדרך המהודרת לייצר מצות לפסח לרגישי גלוטן?

אדם רגיז לגלוטן, האם יכול לקיים את מצות אכילת מצה באופנים הבאים: קמח חיטה ללא גלוטן, קמח שיבולת שועל, קמח כוסמין, קמח קלוי.

מקורות: ש"ע (סימן תנג סעיף א), משנ"ב (ס"ק א-ב); ביאורים ומוספים (דרשו הערה 1-2 וראה הערה 5); מנחת יצחק (חלק ט סימן מט) **לבושי מרדכי** (או"ח סימן קמח); **תשובות**

ונהגות (חלק ה סימן קל); מאמר הג"ר אשר יעקב ועטסהיים זצ"ל (קול התורה קובץ נט); **שבט הלוי** (חלק ט סימן קיז); **חשב האפוד** (חלק ג סימן ט); **שרגא המאיר** (חלק ה סימן ח-ט); **עלה יונה** (עמוד תמח); **הליכות** **שדה** (57); **ישיב יוסף** (חלק א סימן צז-צח); **צילאק בהלכה** (עמוד מח).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

כבדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון נכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), אחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמדות 'דרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 6507823-1532
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 340 בסך 100 שקל מזומן

הבחור החשוב יצחק גריינמן הי"ד

ישיבה קטנה 'תפארת יעקב' זכרון יעקב

המדור הוקדש לעילוי נשמת

הר"ר אריה אלטר מרדכי ב"ר ישעיהו ז"ל

נלב"ב ע"כ שבט תש"ע ת.ג.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- קידוש במקום סעודה:** צריך לאכול את הסעודה במקום הקידוש ללא הפסק זמן או שינוי מקום, ואסור לטעום כלום לפני הקידוש אפילו מים.
- מזונות יין ופירות:** אכל כזית מזונות יצא ידי קידוש במקום סעודה. ויש מקילים שמועיל שתי רביעית יין בנוסף לכוס של קידוש, ויש מקילים שאפילו בכוס של קידוש מועיל. ובקדוש של שחרית יש להקל, אבל בשל לילה אין כדאי להקל, ומי שחלה לבו יש לסמוך על המקילין דגם פירות מהני בשחרית אבל לא בלילה.
- תמרים ומיץ ענבים:** נחלקו הפוסקים האם תמרים נחשבים סעודה לגבי קידוש משום שהם מזינים וסועדים, לרוב הפוסקים מיץ ענבים דינו כיוין ונחשב קידוש במקום סעודה, ויש אומרים שמיץ ענבים אינו כיוין.
- זהו מזונות:** הורה החזו"א לאדם שאסרו עליו הרופאים לאכול כל דבר מלבד ירקות, שחייב קידוש והוזהו מזונות ונחשב קידוש במקום סעודה.
- קמח מולינו:** רגישי גלוטן, עדיף קמח מולינו ללא גלוטן שרוב הדעות ברכות המוציא וברכת המזון ונחשב קידוש במקום סעודה, ונחלקו הפוסקים אצל צריך שיעור רגיל או כפול. למה פוסקים מצד חיוב סעודה בשבת מחוייב לקנות קמח מולינו אף שמחירו יקר, ויש מעדיפים.
- סדר הדרגות:** רגישי גלוטן שאין לו פת מחמם מולינו, יש מעדיפים פת תירס שיש לה צורת לחם, ויש מעדיפים רביעית יין או מיץ ענבים בנוסף ליין הקידוש. ויש מחלקים שכלול שבת מחלוקת האם עדיף רביעית יין או מאכלו הקבוע דגים ובשר וכדומה, אבל ביום שבת עדיף רביעית יין. וכשאין יכולי איכל דגים ובשר וכדומה, וכשאין יכולי איכל פירות וירקות.
- סעודה שלישית:** רגישי גלוטן לרוב הפוסקים כאשר קובע סעודה שלישית על מאכלו הרגיל רשאי להשיב באכילה גם אחרי שחשכה, ויש מתירים להמשיך באכילה רק בבין השמשות.

עדכוני הלכה

ניפו קמח מולינו

על האריזה של קמח מולינו ללא גלוטן, מופיע הכיתוב "ראוי לבדוק לפני השימוש".

בשיחה עם מומחי כשרות הם מבהירים, שאין חיוב לנפות את קמח המולינו, אבל ראוי לבדוק בדיקה מדגמית לפני השימוש. לאחר פתיחת האריזה יש לאחסן את הקמח בקירור או בהקפאה.

ולדעת הג"ר משה ויא שליט"א אם קמח מולינו מכיל רק עמילן תירס ועמילן תפוחי אדמה לא צריך ניפו, אבל אם מכיל קמח אורז או חיטה, ראוי לנפות במסננת שהחורים בגודל של 20 מש, קוטר חור כ- 1 מ"מ, ולוודא שלא נותרו חרקים במסננת.

נושא הגיליון הבא:

'מצות לפסח לרגישי גלוטן'

טלו חלק בזיכוי הרמים העצום, והשתתפו בהוצאת הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

מערכת 'הילכתא' משתתפת באבלו של הג"ר אלון פויכטוונגר שליט"א על פטירת רעייתו הצדקנית מרת רחל חיה ע"ה המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון ירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

קו מידע הלכתי

02-5377-085

מכון הילכתא

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים וימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה